

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVI.

V Ljubljani, v četrtek, dne 26. januarja 1933.

Štev. 11.

Jasnost zakonov

Zakoni so obvezni za vse državljane in vsak se mora zakonu pokoriti, ker je drugače vsak pravni red nemogoč. Obveznost zakona za vse je celo tako popolna, da ne velja noben izgovor, češ da ni kdo zakona poznal ali da ga je drugače pojmoval. Tudi pojmovanje zakona je v res urejenih državah samo eno.

Iz te velike moči zakona pa nujno izvira dolžnost, da mora biti vsak zakon jase, lahko razumljiv, da morejo spori o njegovem pravilnem pojmovanju nastopiti le izjemoma. Prav za prav bi bil idealen zakon šele tisti, ki bi bil tako enostaven, da bi ga tudi vsak analfabet pravilno razumel, kakor ni n. pr. potrebno prav nobenega razlaganja, zakaj zakon prepoveduje uboj, tatvino in druge zločine.

V moderni dobi, ko država nujno vedno bolj posega v življenje, postaja vedno težje, ustreči tej temeljni potrebi, da bodi vsak zakon čim bolj enostaven in priprost. Poleg tega vedno ostrejši tempo vsega življenja sili k naglici, ki se ji ne more izogniti niti zakonodajca. Dostikrat je treba kar čez noč napraviti nov zakon, ki naj v rhu tega uredi čisto novo situacijo, nastalo vsled čisto novih okoliščin. Le prerazumljivo je, da v silni naglici in čisto novi situaciji narejeni zakoni ne morejo biti vzgled popolnosti in zato je treba vse te zakone z raznimi novelami, dodatki, spremembami in avtoritativnimi razlagami šele prilagoditi življenju in njegovim potrebam. Dokler pa se to ne zgodi, je navadno v naglici in prehitro izdelan zakon v težko obremenitev ljudi in zlasti še gospodarstva. Zato je največje važnosti, da se izdajajo zakoni le po temeljitem prevdanku in le po vsestranskem obvladavanju materije, ki jo naj zakon uredi.

To je zlasti potrebno za zakone, ki se tičejo gospodarskega življenja. Malo previsoka prevoznina, pa že cela vrsta blaga ne prenese te prevoznine in v eni panogi trgovine so se ustavili obrati. Malo preliberalna trgovinska pogodba s tujo državo in že more tuja konkurenca uničiti celo vrsto domačih podjetij. Malo nerodno stilizirani davčni predpisi in že morejo nastati za številna gospodarstva najtežje posledice. Kajti gospodarstvo se razvija po svojih stalnih zakonih in vsako poseganje v te zakone se kaznuje. Le v skladu s temi zakoni sme vršiti zakonodajca svoje delo, ali pa pride v nasprotje z gospodarstvom.

Nič čudnega ni, če politiki dostikrat ne poznajo osnovnih zakonov za vsako gospodarstvo. Njih udejstvovanje je na drugem polju in le redki so, ki so imeli posla s praktičnim gospodarskim delom. Zato je naravno, da bodo v zakonodajnem delu predvsem gledali na to, da utrdijo svoja politična načela, da pa bodo manj pazili na to, če so njih odredbe tudi v skladu s praktičnim gospodarstvom in njegovimi težnjami. Iz tega dejstva nastaja nujna potreba, da bi bil ustvarjen forum, ki bi ta nedostatek v zakonodajnem delu odpravil in poskrbel, da bi bili tudi interesi praktičnega gospodarstva vedno zavarovani.

Naša zakonodaja je to potrebo tudi sama spoznala in zato imamo zakon o gospodarskem svetu, le žal, da ta svet ne more priti do svojega sklicanja. Ni to samo naša specijalitet, ker tudi na Češkoslovaškem so morali čakati več kot poldrugo leto, da je bil gospodarski svet zopet sklican, pa čeprav je pred tem že zasedal več let. A nazadnje so ga le sklicali, ker je pač jasno, da je zlasti v sedanjih gospodarskih krizah svet nujno potreben, da brez njega sploh ne gre. Saj je vendar treba rešiti celo vrsto vprašanj, ki so za veliko večino ljudi — in tudi politikov — nekaj čisto novega. Kdo se je pred leti ukvarjal s kliringi, moratoriji, deviznimi predpisi, transfernimi določili, kontingenti, izvoznimi ter uvoznimi predpisi, itd. A vse to je danes predmet praktične politike, ki globoko posega v gospodarsko življenje.

Prav zato pa je tudi potrebno, da se pri

sestavi zakonov o vseh teh gospodarskih stvarih čuti tudi mnenje gospodarskih krogov. Zadoštuje, če gre tem krogom samo pravica informiranja, ker glavno je, da bodo vsi potrebni zakoni tehnično pravilni, da ne bodo v nasprotju s temeljnimi zakoni gospodarstva. In še nekaj, da bodo jasni in enostavni. To pa je zopet mogoče le, če bodo sodelovali pri njih izdelavi ljudje, ki poznajo materijo, ki jo naj zakon uredi. Vse to nujno zahteva, da se gospodarski svet čim prej imenuje in skliče, kajti najboljša propaganda za izpolnjevanje zakona je zavest državljanov, da so zakoni dobri in izdelani po tehtnem prevdanku.

Nikakor ni treba, da bi bil gospodarski svet mnogoštevilčen, ker parlamentarna praksa je več kot enkrat dokazala, da preveliki zastopi slabo delujejo. Kadar je zbrana prevelika množica, in naj bodo to najbolj ugledni ljudje, se umakne kvaliteta kvantiteti in nastane množica, ki se

ravnava le po zakonih, kakor jih obravnava psihologija množic. Ker ne bi bil gospodarski svet mnogoštevilčen, tudi ne bi zahteval mnogo stroškov in zato tudi v tem pogledu ni zadržka, da se čim prej ustvari.

Ce že to ne bi bilo mogoče, kar pa je le malo verjetno, pa je potrebno vsaj to, da ne postane noben zakonski načrt zakon, dokler ni podala o njem svojega mnenja prizadeta korporacija. Kaj je n. pr. bilo treba vsega silnega boja zaradi števec, ko pa bi vsak praktik iz elektrarne takoj povedal, kako je mogoče brez posebnih novih stroškov pobirati trošarine. In sličnih primerov je na kupe.

Ni mogoče dovolj poudariti potrebe, da morajo biti zakoni jasni, enostavni in pravilni ter v skladu z gospodarstvom. Zato je treba k zakonodaji pritegniti gospodarske ljudi vsaj kot informatorje in zato je imenovanje in sklicanje gospodarskega sveta tudi politična nujnost.

ravnava. Računati moram s tem, da bom zgubil ves znesek. Kaj mi torej koristi bilanca, če se je naenkrat izkazalo, da sem se samo v enem primeru zmotil za 30.000 dinarjev. Bilo bi preobširno navesti take in podobne slučaje, ker bi jih bilo na stotine! In to od vseh strani.

Morda se do prihodnjega leta vendar uvede kakšen drug način prijave, ker praktičen in razumljiv ta način, kakor ga imamo sedaj, gotovo ni. Dokaz številna predavanja, ki pa na stvari ne bodo mnogo spremenila.

Po davčni logiki morajo torej vsi trgovci izkazati čiste dobičke, ker sicer ne bi mogli živeti. Čudno je le, da potem toliko trgovcev pride v poravnavo ali konkurz. Saj so vendar po napovedi imeli vsako leto toliko in toliko čistega dobička! Ali pa razumete to logiko?

Moratorij

K temu vprašanju bi bilo treba omeniti to-le:

Kakor je v splošnem odobravati, da se preprečijo eksekucije in druge težave, je vendar ta naredba pri mnogih izzvala napačno mnenje. Posebno od podeželskih odjemalcev se čuje, kako si govorijo: »Saj nam sedaj nič ne morejo, ko pa je moratorij; sedaj ni treba plačevati nobenih dolgov.« Gotovo so tu na delu tudi elementi, ki take govorice nalašč raznašajo. To se more sklepati tudi iz dejstev, da nekateri kmetovalci nikakor nočejo plačati rokodelcem svojih dolgov, četudi ti znašajo komaj po par sto dinarjev. Tako slabo menda ni, da v teku enega leta ne bi mogel kmetovalec pri količkah resni volji tak dolg četudi v malih zneskih odplačati. Vseeno pa ostane še nadalje dolžan krojaču, čevljarju, mizarju itd. Vsi ti obrtniki pa vsled sedanjih razmer ne morejo dobiti dolgoročnih kreditov, temveč so prisiljeni kupovati surovine proti takojšnjemu plačilu. A kje naj dobe denar? Trгоvec v mestu mora zopet čakati na denar, ki ga iz istih razlogov tudi nujno potrebuje in gre tako mizerija naprej. To napačno pojmovanje moratorija dostikrat pa tudi trmoglavost, povečujeta krizo. Poleg primera, ki ga je navedel te dni neki list, da je kmet, ki je tarnal radi izplačila, imel v hranilnični knjižici več tisočakov, naj omenim dogodek, ki se je zgodil v nekem štajerskem trgu in ki potrjuje gori omenjeno.

Pri kmetu, ki ni mogel ali hotel plačati davkov in mu je bila napovedana rubežen, so davčni organi našli cel kup tisočakov. Seveda ne mislim s tem reči, da leže tisočaki pri vseh kmetih, ker mnogi so res reveži ali mnogo je tudi takšnih, ki bi mogli plačati, pa nočejo. Za takšne bi bila potrebna **eksempularna kazen**. Sicer je tudi za take v sedanjem času opravičilo, da denarja niso mogli nikomur zaupati, ali vsaj davke in dolgove bi lahko plačali, a jih niso plačali, ker so mislili, kakor sem omenil, da itak ne bo treba dolgov plačevati.

Potrdilo istinitosti fakture

Pri carinskih zavojih treba predložiti fakture z izjavo, da trгоvec jamči za istinitost fakture. Če te izjave ni ali če ni fakture, se zaračuni prometni davek od petkratne vrednosti, k čemur je seveda prišteti še carino. Tako se nedavno poročali. Ker dobiva tekstilna, kakor tudi galanterijska in modna stroka večinoma vse po pošti, je treba omeniti to-le: Zahteva, da mora že vsaka faktura biti overovljena s takim potrdilom in predpisom, je v **praksi dejansko nemogoča**. Fabrika bi po tej zahtevi morala poslati trgovcu račun predno odpošlje blago, nakar bi moral trгоvec fakture podpisati, ter jo fabrikantu vrniti, da jo ta priloži paketu. Praktična se pa drugače: Fabrikant pač priloži paketu ali originalno fakture ali kopijo. Pošta pošlje to fakture naslovniku, da jo podpiše ali pa zahteva predložitev fakture z zahtevanim podpisom. Navadno ima dotični trгоvec originalni račun že v rokah ter bi ga lahko predložil poštni carinarnici, ali ta ne sprejema takih računov že naprej, ker bi se

Aktualna trgovska vprašanja

Predpisi za davčno napoved premalo jasni

K temu vprašanju nam piše, sicer že nekam pozno, neki trгоvec to-le:

Vsako leto ob tem času pridemo v prijetni položaj, da moramo napovedati svoj kosmati in čisti dohodek. Naj mi bo dovoljeno nekaj pripomb iz prakse. Kakor moramo biti hvaležni korporacijam in dotičnim gospodom, ki so si dali toliko truda in nam na zbiranju pojasnjevali določbe, se mi vendar vsiljuje vprašanje, zakaj pa ti predpisi niso tako stilizirani, da bi jih vsakdo razumel brez predavanja. Četudi se je omenilo, da ni v našem interesu, če bi se ocenjevalo po splošni sodbi, bi tak predlog vendar bil simpatičen. Vse se vrti okoli točke, koliko je vsak napravil čistega dobička in kam ga je pobasal. Pri vsem tem in kljub vsem predavanjem pa sem prepričan, da efekt prijav ne bo nič drugačen kakor druga leta in davčna komisija zopet ne bo vedela, pri čem da je. Naravno je, da skuša skoro vsak napovedati čim manj dobička.

Sedaj pa pogledimo, kako je vsa ta stvar v praksi. Takšnih trgovcev, ki imajo svoje knjigovodje, ki so tudi bilancisti, je v primeri s celotnim številom vseh trgovcev le zelo malo. Kako pa naj se zahteva točno bilanciranje od drugih trgovcev, ki nimajo knjigovodij, ki sami ne morejo voditi knjig tak, kakor bi bilo treba ali ki tega sploh niso zmožni. Saj lahko danes postane trгоvec takorekoč čez noč vsak obrtnik, kramar ali pa tudi vsaka branjevka, čemur pa seveda nočem nikomur kratiti časti, ker vsa čast vsem stanovom. Toda tu nastaja nezdravo nasprotje. Na eni strani zahteva zakon, da vodi vsak trгоvec trgovske knjige, na drugi strani pa zakon na stežaj odpira vrata v trgovski stan vsakemu, četudi je brez vsake trgovske nabornice. Pa to le v splošnem, da pokažem, kako je v praktičnem življenju dostikrat neizvedljiva zahteva, da mora trгоvec za davčno napoved navesti popolno knjigovodstvo.

Sedaj pa še nekaj primerov iz življenja, ki kažejo, kako so sedanji predpisi za trgovca neprimerni. Tako se je kritiziralo, da je neki trгоvec navedel kot svoj čisti dobiček 8000 Din obenem pa omenil, da je plačal za operacijo težke bolezni 16.000 dinarjev. Seveda je davkarija v svoji logiki rekla, kako pa ste mogli plačati 16.000 dinarjev, če ste imeli samo 8000 dinarjev čistega dobička. Toda splošno le ne gre v glavo, da naj se izdatke za življenje in družino smatra za čisti dohodek, a to se zahteva. Če bi trгоvec dosledno po tej zahtevi k čistemu dobičku prištel še izdatke za družino morda z 42.000 in navedel po temtako kot čisti dobiček 50.000 Din, bi bil prav gotovo prehudo obdavčen. Prav okoli te točke pa se vse vrti. Če bi se zahtevalo, da vsak navede vsoto prometa, kot protiutež pa vse izdatke, bi se po mojem vsa stvar ublažila in bi se iz vseh

teh podatkov prav lahko izračunal tudi čisti dobiček in temu primerno davkoplačevalca obremenilo. Ne bi bilo treba nikakih predavanj in pojasnil, ker bi vsak mogel sam napisati vse potrebne podatke. Če sem prav poučen, je menda takšna praksa na Francoskem. Vse te izdatke kakor: najemnine za lokal, stanovanje, plače uslužbencev itd., se lahko kontrolira. Če kdo, ki ima 5 člansko rodbino, navede, da je potrošil samo 10.000 Din, bi se takoj videlo, da je navedel premalo, a tudi najemnine ne bi mogel navesti previsoko. Osnova za odmero bi bila tako brez vseh sporov in nesoglasij jasna. Danes pa ni tako in resničnih izdatkov se ne sme navesti, ker kakor v zgoraj omenjenem primeru — je moral, kdor je izdal 16.000 Din, te tudi imeti.

Ni pa to logično za trgovca. Tudi če je dobiček znašal le 10.000 Din, so bili taki izredni izdatki mogoči. Trгоvec, ki je navedel izdatke za operacijo, je pač hotel s tem opozoriti, da je imel v pretečenem letu nesrečo, da je imel večje nepredvidene izdatke, kakor je mogel računati in da je moral te izdatke tudi plačati. S tem pa še dolgo ni rečeno, da je ta večji izdatek tudi v resnici zaslužil! On ga je pač izdal, ker ga je moral, če si je hotel rešiti življenje. Lahko si je denar izposodil ali ostal delj časa dolžan za blago. Ali je res tako navno, če pričakuje trгоvec, da bo davkarija njegovo nesrečo upoštevala, pa čeprav ve, da davkarija ni sentimentalna?

Takšne izpovedi se pač napačno tolmačijo, jaz pa dotičnega prav dobro razumem. Velja torej, da je treba vse take neprilike zamočlati in nič ne povedati, ker si s tem vsak le poslabša položaj. Torej proč z odkritosrčnostjo!

Davčna uprava tudi ne more verjeti, da bi bilo v sedanjih časih mogoče, da trгоvec, ki ima veliko režijo, ne izkaže nobenega čistega dobička. Tudi to je mogoče! Živi se pač od zaloge, dokler gre. Če ne gre dolgo, potem itak sledi ali poravnava ali še kaj hujšega. Iz te navedbe za čisti dobiček, na katerem se vse lovi in katera beseda naj vse pove, pa izhaja, da se samo z eno točko ne da pojasniti dejanski stan. Dandanes tudi najboljša bilanca ne more ničesar povedati, ker lahko čez noč pride razočaranje. Najboljši trгоvec danes ne more s sigurnostjo povedati, če bo vse blago prodal po cenah, kakor je računal.

Naj navedem še en primer. Imam odjemalca, s katerim sem delal 10 let. Dolguje mi 30.000 Din. Vsled krize, moratorija itd. ne more plačati. Znesek dolga sem vzel v bilanco s 15.000 Din in sem bil pripravljen se z njim tudi poravnati. Pa sem bil še optimist. Njegov odvetnik mu je na vprašanje, ali naj napove konkurz to odsvetoval. Malo posestvo, ki ga ima, je od hranilnice in drugih že preobremenjeno. Mož ni zrel niti za konkurz niti ni mogoča po-

seveda s tem povećalo delo in evidencu, četudi bi to bilo edino umestno in pravilno. S tem, da zahteva carinarnica račun šele takrat, ko je že dospel dotični paket do carinjenja, se je samo podaljšal dobavni rok in bomo odslej na vsak zavoj čakali 1 ali 2 dni delj.

Devizni promet z Avstrijo.

Kakor znano, nimamo z Avstrijo klirin- ga, privatni kliring pa ni dovoljen. Avstrijske firme baje ne smejo fakturirati v šilingih, vsled česar se računi glase većinom na švicarske franke. Privatni kliring je moguć in dovoljen le potem borze ali banke. To pa je napačno. Ali naj mali trgovci,

ki ima plačati n. pr. 2000 Din, leti na borzo in tam kupi devizo ali naj potem svoje banke in ta zopet preko borze kupi potrebno vsoto, katero potrebuje. Banke se za te posle tudi ne pulijo, ker pri tem ni zasluzka. Na vse zadnje pa tudi nihče ne ve, po kakšnem kurzu se to zaračuna, če se glasi račun na švicarske franke. Pri kurzu za šv. fr. naj priračunimo disagio, preračunamo vse v dinarje in vprašamo sedaj: po kakšni ceni naj plačamo šilinge?

Takšna je po prilici vsakdanja situacija enega ali drugoga trgovca. Pa ne bi bilo treba posebno veliko napora in moglo bi biti već jasnosti, manj nepraktičnosti in s tem položaj za vse trgovce boljši.

Vprašanje zlate valute in stabilnih cen

Podrobnosti iz komentara strokovnjakov k programu svetovne gospodarske konference

V zadnji številki smo sporočili splošne smernice komentara, ki ga je izdelala pripravljenska komisija za svetovno gospodarsku konferencu. V dopolnilo tega poročila naj navedemo še nekatere podrobnosti.

Glede valutne in kreditne politike, ki jo naj vodijo države, pravijo strokovnjaki, da je

svobodna zlata veljava edino možna mednarodna valuta.

Da pa je moguće zopet splošno uvesti zlato valuto, je treba poleg političnih vprašanj rešiti predvsem vprašanje vojnih dolgova, obnoviti svobodno trgovino, uvesti prost promet kapitala in postopoma odpraviti devizne omejitve. Da bi v bodoče zlata veljava bolje delovala, bi bilo treba skleniti posebne mednarodne dogovore. Pred popolno obnovitvijo zlata veljave bi se morale države upnice odločiti, da vodijo bolj liberalno kreditno politiku. Tudi strokovnjaki se pridružujejo priporočilom odbora, ki je po nalogu Zveze narodov proučeval vprašanje zopetne uvedbe zlata valute. Centralna banka, ki bi se ustanovila v ta namen, bi morala biti prosta vseh političnih vplivov.

Da se zlata zaloga bolje izkoristi, naj se zniža zakonita mera minimalnega zlatoga kritja, a se mora pri tem preprečiti vsaka inflacija.

Svobodnejša zamenjava blaga in čim manjše kopičenje zlata le v enih bankah bi omogočilo boljše razdelitev zlata. Posebno važno bi bilo, da bi bilo sodelovanje emisijskih bank in Banke za mednarodna plačila v Baslu čim ožje. Istočasna uvedba srebrne in zlata valute je nemoguća.

Delni dvig svetovnih cen bi bil zelo zaželjen in bi bil prvi znak svetovno gospodarskega zboljšanja. S ceninimi krediti je treba trgovsko življenje ohraniti. Tudi bi bilo treba proučiti, če ne bi bilo moguće pri nekaterih izdelkih z ureditvijo produkcije dvigniti cene. Zlasti za žito bi imeli takšni dogovori velik pomen, ker je obstoje velikega dela človeštva od žita odvisen. Zdrava zunanja posojila bi zelo dvignila

kupno moć narodov. Deviznih omejitev, ki ovirajo prost promet kapitala, ne bi bilo moguće preje odpraviti, dokler ni rešeno vprašanje dolgova. Neizogibno pa je, da države upnice omogočijo državam dolžnicam, da poravnajo svoje obveznosti z blagom in delom.

Pa tudi rešitev kratkoročnih dolgova je pogoj za opustitev deviznih omejitev. Če je pri dolgoročnih kreditih vsled padca cen nastala obremenitev za dolžnike preteška, je treba vprašanje dolgova na novo urediti.

Nadalje priporoča komentar već načrtov, ki jih je izdelala konferenca v Stresi. Tako ustanovitev fonda za normalizaciju ali pa ustanovitev mednarodnega kreditnega zavoda, ki ga naj bi upravljala Baselska banka in ki bi bil prost vseh političnih vplivov.

V blagovnem prometu bi bilo treba odpraviti razne kontrolne odredbe, ki ovirajo zboljšanje poslovnega življenja. Seveda pa bi morala pred tem vsaka država spraviti svojo plačilno bilanco v ravnotežje. V ta namen so dolžne vlade, da izvrše potrebne proračunske in gospodarske korake.

Končno je potrebna većja svoboda mednarodne trgovine. Vsaka stvar, ki more v tem oziru koristiti, je v ozki zvezi s stabilizaciju valut, kajti mednarodni valutni sistem je moguće ohraniti samo na podlagi mednarodnega gospodarskega sistema. Velike upniške države zadene v tem pogledu velika odgovornost.

Na koncu svojega splošnega programa povdarjajo strokovnjaki, da delne rešitve ne bi prav nič koristile. Potreben je velikopotezan obnovitveni program, ki ga je treba čim preje izvesti, da bi se mogle v pravem času podpreti sile, ki kažejo življenjsko voljo.

Glavni del poročila se končuje z izjavom: »Če so vlade pripravljene, da gredo po tej poti in da rešijo tudi politična vprašanja, ki sicer ne spadajo v kompetenco konference, potem smo prepričani, da bo zopet obnovljeno zaupanje in da se bo prosperiteta zopet začela.«

Sovjetski žitni davek

Stalin in Molotov sta izdala naredbo, s katero se uvađa v sovjetski Rusiji, **naturalni davek**. Krajevne davčne uprave so dolžne, da do 15. III. obdačijo posamezna gospodarstva v smislu izdanih splošnih odredb in upoštevaje pri tem različne lokalne posebnosti. Nad ta splošna davčna določila se ne sme nihče obdačiti. Na možnost lokalno slabih žetev pa se nova naredba ne ozira.

Kako visoko so postavljena splošna davčna določila ni še moguće reći, ker se že dve leti niso objavljali žetveni donosi. Če pa se primerjajo davčne norme z donosi v letu 1930, potem bi se dobila ta slika: V Ukrajini naj bi plačali kmetje na kolektivnih posestvih od hektarja 2-7 do 3-3 centa žita, samostojni kmetje pa 5 do 10 odstotkov već. Žetev je dala v Ukrajini v letu 1930 povprečno 10-5 centov od hektarja. Veliko moskovsko ozemlje je po davčnih predpisih zelo privilegirano in na tem ozemlju bi imeli kmetje na kolektivnih posestvih plačati samo 1-3 do 1-7 centov od hektarja, samostojni kmetje pa seveda procentualno već. Enako nizka davčna stopnja velja tudi za okolice vseh drugih velikih industrijskih mest. S tem se naj omogoči velikim podjetjem, da morejo vedno nabavljati za svoje delavce potrebno hrano in da bi živel v okolici velikih industrijskih središč zadovoljno kmetско ljudstvo.

V splošnem deli naredba vsa kmetška gospodarstva v **tri stopnje**. Velika kolektivna gospodarstva, ki so prav za prav veleposestva s strojnim obdelovanjem zemlje, so najbolj privilegirana, ker upa Stalin, da bo na ta način najbolj podžgal njih delavnost. Manjša kolektivna gospodarstva tvorijo drugo skupino, ki je tudi še privilegirana. V tretji skupini pa so samostojni kmetje, ki seveda ne uživajo nobenih privilegijev, temveć morajo plačevati najvećje lavke. Tako naj davki počasi prisilijo samostojne kmete, da se vsi vpišejo v kolektive.

Čerav trde sovjeti, da bo nova davčna naredba utrdila kolektivizam, je vendarle uredba diferenciranega naturalnega davka dokaz, da je bilo vse dosedanje sovjetsko agrarno gospodarstvo zavoženo. Nastopilo je tako silno pomanjkanje vseh pridelkov, da si ne znajo sovjeti pomagati drugače, ko da priznavajo individualno delo in da so uveljavili načelo, da bo vsak kmet imel tem već, čim već bo pridelal. To pa je osnovna misel nove naredbe, ki pomeni veliko in načelno koncesijo individualnemu gospodarstvu. Na tem dejstvu ne spremeni prav nič privilegij kolektivnim gospodarstvom, kajti ti privilegiji dokazujejo le to, da velja tudi za nje individualno gospodarstvo. Ob agrarnem vprašanju si je tudi boljševizam polomil zobe.

KONFERENCA IZVOZNIKOV VINA

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu bo, kakor smo obveščeni, priredil sestanek zastopnikov vinske trgovine iz vse države. Ta sestanek se bo vršil dne 30. januara letos ob 10. uri dopoldne v prostorih Trgovsko-industrijske in obrtne zbornice v Splitu.

Na omenjenem sestanku se bo predvsem razpravljalo o možnosti izvoza naših vin v splošnem. V zvezi s tem želi Zavod zastopnikom vinske trgovine predložiti svoje delo v tej smeri, obenem pa želi slišati tudi mnenje zastopnikov samih, da bi se delo prilagodilo čimbolj realnim željam in predlogom samih izvoznika. Posebej se bo tudi razpravljalo vprašanje možnosti izvoza naših vin in drugih alkoholnih pićač v Zvezinene države Severne Amerike z ozirom na nameravano odpravo prohibicije. Zavod bo tudi v tem pogledu poučil izvoznike o stvarnih možnostih takega izvoza.

Kakor smo informirani, so predstavnici izvoznika vin, odnosno vinogradnika pozvani, da se tega sestanka udeleže.

Pomudbe, poupraševanja

G. Gerolemo, représentations Générales en Chypre, Nicosie B. P. No 67, želi stopiti v stik s tukajšnjimi tvrdkami, ki bi želele biti zastopane na otoku Cipru. V prvi vrsti se imenovani zanima za one tvrdke, ki bi želele izvažati les v vse kraje Levante.

Angel Marroquin, import-export, Henao 2, Bilbao (Spanija), želi stopiti v stik s tukajšnjimi tvrdkami, ki bi prišle v poštev za izvoz surove ali na pol predelane kopolje.

Razstave sejmi

NAŠA DRŽAVA SE OFICIJALNO UDELEŽI MEDNARODNIH VELESEJMOV V LYONU IN MILANU

Letošnji mednarodni velesejem v Lyonu se bo vršil od 9. do 19. marca, v Milanu pa od 12. do 27. aprila. Trgovinski muzej ministarstva trgovine in industrije obvešća, da se bo naša država letos udeležila oficijalno obeh velesejmova in prosi vse interesente, ki se nameravajo udeležiti teh velesejmova, da o tem obavestijo neposredno muzej (Trgovački muzej, Beograd, Miloša Velikog 29).

KLIČETE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvodište
najsolidnije

KLIŠARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

PRVA AVTOMOBILSKA CESTA V JUGOSLAVIJI

Kakor poročajo beograjski listi, je neka švedska firma ponudila našim vladim, da zgradi avtomobilsko cestu iz Subotice v Beograd. Ni še znano, če je naša vlada to ponudbo tudi sprejela.

BENCOL SE BO PRIČEL IZDELOVATI V JUGOSLAVIJI

Novosadski »Deutsches Volksblatt« poroča, da se bo v sladkorni fabriki v Crvenki v kratkem pričel izdelovati bencol. Za to potrebni stroji so že dospeli in se sedaj montiraju. Bencol se bo izdeloval vse leto. Kakor znano, se bo bencol pridobival zlasti kot stranski produkt pri pridobivanju koksa in v plinarnah. Njegova uporaba je zelo mnogostranska, zlasti se pa uporablja za zboljšanje bencina.

IZVOZ DALMATINSKEGA VINA

Kmetijska kontrolna postaja v Splitu objavlja, da je bilo iz Splita lani izvoženo na Češkoslovaško 324.224, v Avstrijo 256.276 in v Italiju 688.888 litrov vina. Iz vsega področja postaje je bilo lani izvoženo 1.693.388 litrov vina.

Obišćite automatićni bulet
DAJ-DAM

Po svetu

Senator dr. Stanoje Vukćević je v starosti 83 let umrl.

Glavna kontrola je na vprašanje finanege ministra sklenila, da morajo novi bani in ministri plaćati v penzijski fond vse svoje enomesećne prejemke.

Finanćni odbor je zmanjšal proračun skupščine in senata za 300.000 Din.

Mestnim uradnikom v Subotici bodo plaće ponovno znižane za 10%.

Predsednik republike Zaimis je razpuštil grški parlament.

Razorožitvena pogajanja so se zopet prićela. Glavna toćka sestanka dne 31. januara bo razprava o francoskem konstruktivnem načrtu.

Finanćni odbor francoskega parlamenta je odbil Cheronov sanacijski načrt in poleg tega zahtevao še 30 milijard za pobijanje brezposelnosti. Po mnenju socijalistov naj bi se v to potreben denar dobil s posojilom.

Francoski socijalisti so vložili predlog, da se bodo morale v bodoće vse delnice glasiati na ime. Na ta način upajo doseći većje obdaćenje bogatih slojev.

Množe se vesti o resnih nemirih v sovjetski Rusiji. Zlasti med kmetiskim prebivalstvom vre. Pa tudi delavstvo je nezadovoljno, ker vedno bolj primanjkuje tudi najbolj potrebnih stvari. Zaenkrat pa je le treba sprejeti vse te vesti z rezervom.

Nemćija bo zahtevala, da se ji prizna pravica, da sme graditi podmornice.

Pranećak železnega kancelarja Herbert v. Bismarck je bil imenovan za državnega komisarja v Prusiji in za državnega tajnika v pruskem notranjem ministarstvu. Na ta način bo vsa pruska policija v njegovih rokah.

V pruskem deželnom zboru je prišlo do velikih škandalova, ker so nekateri poslanci odkrili, da je bila državna pomoć za vzhodne pokrajine v znatnem obsegu uporabljena le za podpiranje veleposestnikov, ki so se potem z denarjem te državne pomoći dobro zabavali na francoski rivijeri.

V zvezi z nameravanim pućem fašistova v Brnu je bil arećiran tudi general Gajda.

Japoneci so začeli graditi na Karolinskih otokih, ki jih upravljaju po mandatu Zveze narodova, pomorska vojna oporišća.

Deficit mesta Berlina je znašao koncem leta 1932 skoraj 140 milijonova mark, deloma vsled velikega števila brezposelnih, deloma pa vsled tega, ker ni država poravnala mestu dolžnih vsota.

Bolgarska bo dobila od neke franc.-švicarske družbe za zgraditev elektrićne centrale v Ruščuku posojilo v višini 300 milijonova levova.

Nazadovanje evropsko ameriķkega trgovinskega prometa. V mesecu novembru je znašala vrednost ameriķkega izvoza v Evropu 70 milijonova dolarjev proti 101 milijonu v novembru 1931. Evropa pa je v tem času izvozila v Ameriko blaga za 35 milijonova dolarjev proti 49 milijonom v novembru 1931.

Med Španijo in sovjetsko Rusijo so se začela pogajanja za zboljšanje medsebojnih trgovskih odnošajeva. Rusija bi dobavljala Španiji les, iz Španije pa izvažala svinec, baker in jeklo.

Produkcija avstrijske industrije je nazadovala od leta 1929 za već ko 65 odstotkov. Leta 1929 je znašala vrednost vse avstrijske industrijske produkcije šest in pol milijarde šilingova, leta 1932 pa samo še 2 do 2-5 milijarde.

Veliko optićno podjetje Zeiss v Jeni je znižalo delovno dobo od 48 na 40 ur in je bila pri tem delavska plaća le neznatno zmanjšana.

Western Electric Comp. izkazuje za leto 1932 nad 10 milijonova dolarjev izgube, doćim je znašao njen čist dobićek leta 1931 10-8, leta 1930 15-6 in leta 1929 celo 27 milijonova dolarjev.

Amerikan Telephone & Telegraph Comp. je izgubila v letu 1932 1.653.000 telefonskih naroćnikov.

Dunajske mlekarne so zopet znižale cenno mleku za tri groše pri litru.

V Švici pada stalno brezposelnost in je sedaj brezposelnih već 160.000 delavceva.

Število brezposelnih se je v Franciji v času od 7. do 14. januara povećalo za 13.000 in znaša sedaj 297.300. Od teh je 92.000 brezposelnih v Parizu.

Japanska šteje po zadnjem štetju 64-5, 5 kolonijami pa 90-3 milijonova ljudi. Tokio ima 5.408.000 prebivalceva.

† Maks Žargi

V najlepši dobi 34 let je v sredo po kratkem trpljenju podlegel operaciji trgovec in posestnik v Kamniku, g. Maks Žargi. Pokojnik je pred dvema letoma prevzel po svojem ranjem očetu trgovino, ki jo je preuredil, moderniziral in povečal, da je v vsakem oziru ustrezala vsem željam in zahtevam vedno številnejših kupcev. Kot odličnega trgovca pa je bil pokojnik tudi vnet delavec za napredek slovenske trgovine in slovenskega trgovstva. »Trgovski list« izgubi v njem zvestega naročnika. Mnogo se je pokojnik udeleževal tudi na karitativnem polju, zlasti pri Vincencijevi konferenci, katere delavni tajnik je bil. A tudi v javnem življenju je z uspehom deloval in bil občinski odbornik mesta Kamnika in odbornik Meščanske korporacije. Pokojnik je bil znan tudi kot vnet čebelar. A tudi na sportnem polju se je udeleževal in se izkazal kot dober avtomobilist. Vsestransko delavnega moža bo mesto Kamnika težko pogrešalo, še bolj pa je prizadeta njegova rodbina, ki je izgubila z njim res skrbnega in dobrega očeta. — Pogreb blagega pokojnika bo v petek, ob 4. popoldne.

Bodi ohranjen delavnemu možu in odličnemu trgovcu svetel spomin!

Denarstvo

STANJE NARODNE BANKE

Po izkazu z dne 22. januarja je bilo stanje Narodne banke to (vse v milijonih): Skupna podloga je znašala 1946 in se je znižala za 218 milijonov Din, devize, ki ne spadajo v podlogo so se povečale za 1075 milijonov dinarjev in znašajo 1281 milijonov Din. Kovan denar v srebru in niklu se je zmanjšal za 13 in znaša 1498, posojila na menice so se zmanjšala za 1808 in znašajo 206942 milijonov Din. Vrednostni papirji znašajo 154; predjudni državni so se dvignili za 05 in znašajo 1809; vrednost rezervnega fonda in drugih fondov se je povečala za 0167 in znaša 1551 milj. Din. Razne aktive so se povečale za 05 in znašajo 384 milj. Din.

Obrtok bankovcev se je zmanjšal za 662 in znaša 4558, dočim so se obveze na pokaz zvišale za 20 na 8759 milijonov Din. Obveze z rokom so se povečale in sicer za 164 in znašajo 1414 milijonov Din. Razne pasive znašajo 964 milijonov.

Devizno in zlato kritje znaša 3581%, samo zlato pa 3240%.

BANQUE DE BRUXELLES

Letni zaključek te velike banke izkazuje za leto 1932 čisti dobiček v višini 433 (leta 1931 495) milijonov frankov. Za razdelitev dividende bo pa uporabljenih samo 30 milijonov frankov in bo izplačana 5-odstotna dividenda. Banka je svoje aktive na novo precenila in pri tem odpisala 224 milijonov frankov, ki jih je vzela iz rezerv. Nadalje je banka odpisala svoj delež pri Compagnie Belge pour l'Industrie od 525 na 315 milijonov frankov. Manjše odpise pa je banka izvršila tudi pri drugih svojih podjetjih. Kljub temu pa znašajo rezerve banke še vedno 276 milijonov frankov, pri delniškem kapitalu 600 milijonov frankov. Aktiva, ki jih je mogoče vnovčiti, znašajo 3400 milijonov frankov, likvidna sredstva banke pa 1010 (l. 1931 1200) milijonov frankov. Depoziti banke so nazadovale od 3230 na 2608 milijonov frankov.

NOVE OLAJŠAVE V AVSTRIJSKEM DEVIZNEM PROMETU

Avstrijska Narodna banka je dovolila v interesu tujskega prometa, da smejo pooblašeni denarni zavodi prosto menjati tujcem tuje valute v višini do 2000 šilingov.

Češkoslovaška Narodna banka bo znova znižala obrestno mero.

Vse hranilne vloge vojvodinskih in sremskih denarnih zavodov so znašale lani po podatkih Zveze denarnih zavodov za Vojvodino in Srem 112158 milijonov Din, na tekoči račun 8014 milijonov.

Italijanska Banca Popolare di Novara bo izplačala za leto 1932 14% dividendo, Banca Popolare di Modena 17% in Banca Popolare di Milano 10% dividendo.

Commerz-Privat Bank, ena od velikih nemških bank, je začela v težkoče. Finančni minister je zahteval od Dresdner Banke, da sanira banko s prevzemom njenih poslov.

Stockholms Enskilda Bank, ena največjih švedskih bank, je dosegla lani kosmati dobiček v višini 147 (l. 1931 161) milijonov kron, odpisi so zahtevali 69 (85) in znaša torej čisti dobiček 78 (76) milijonov kron in bo banka izplačala tudi letos 15-odstotno dividendo. Na nov račun je bilo prenešeno lani 166, predlani pa 241 milj. kron.

Večino zlata, ki ga je nakazala 15. decembra Anglija v Ameriko za plačilo zapadlega obroka vojnega dolga, je Anglija zopet kupila nazaj. V finančnih krogih

pravijo nekateri, da se iz tega nakupa vidi, da imajo Angleži le malo zaupanja v dolar.

Švicarska Narodna banka bo letos izplačala le 5-odstotno dividendo mesto 6-odstotno, kakor za l. 1931.

Ljubljanska borza

Tečaj 25. januarja 1933.	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 100 h. gold.	230096	231232
Berlin 100 M	136014	137094
Bruselj 100 belg	79468	79862
Budimpešta 100 pengő	—	—
Curih 100 fr.	110835	111385
London 1 funt	19419	19579
Newyork 100 dol., kabel	—	—
Newyork 100 dolarjev	570270	573096
Pariz 100 fr.	22352	22464
Praga 100 kron	16934	17020
Stockholm 100 šved. kr	—	—
Trst 100 lir	29235	29475

Sovjetska trgovinska politika in Evropa

Trgovinski stiki Nemčije z Rusijo.

Nemčija uvaža 22% ruskega izvoza in dovoljava vladne garancijske kredite v višini kakor nobena druga država. Trgovinski odnosi med obema državama so zelo tesni in živahni. L. 1930 je izvozila Nemčija v sovjetsko Unijo blaga za 107,000,000 dolarjev. Nemčija je bila prva, ki je ustanovila, sedaj zelo razširjen sistem, vladnih garancijskih kreditov; 8 držav je prevzelo ta sistem in govori se, da se bodo tega načina oprijele tudi Francija, Poljska in Češkoslovaška. Nemčija garantira 70% nominalne vrednosti sovjetskih efektov, 40% garantira Reich, 30% nemške dežele. Prvega aprila 1931 je dosegla vsota vseh teh jamstev ogromni znesek 125,000,000 dolarjev; to je vsota, ki jo je dolgovala sovjetska unija nemškim fabrikantom.

Nemci so mislili, da so s tem dovolili sovjetom dovolj velik kredit. Ali tega mnenja niso bile vodilne gospodarske osebnosti v Moskvi. Zato je Moskva povabila deputacijo nemških industrijalcev na obisk sovjetske Rusije. Tam so nemškim industrijalcem Rusi obljubljali nova naročila za 75,000,000 dolarjev, če bi bila Nemčija pripravljena dati dobre in ugodne kreditne pogoje. Uspeh je bil kmalu dosežen v zadovoljstvo obeh strank. Nemški industrijalci so se navdušeni vrnili in insistirali pri nemški centralni vladi, da razširi garancijske in kreditne pogoje. Na podlagi te intervencije je Nemčija povišala vsote vladnih garancij, kreditov na 200,000,000 dolarjev.

To akcijo je vsa nemška javnost z veseljem podprla. Ni se pa povečala samo višina kreditov, temveč se je podaljšala tudi kreditna doba. Dvanajstmesečni krediti so bili izpremenjeni v 14 mesečne, 18 mesečni v 21 mesečne, 24 mesečni v 28 mesečne. Sovjetska unija mora kriti 20% naročil z ordrskimi papirji, ki morajo biti izdani istočasno kot naročila. Plačljivost teh papirjev prične po trinajstih mesecih in morajo biti v celoti izplačani najkasneje po 33 mesecih od dneva dobave. To pomeni, da Rusija ne plača nič v gotovem in da ne plača prvi obrok prej kot 13 mesecev po dobavi. Če nemški industrijalci ne bi imeli možnosti, da eskontirajo sovjetske ordrske papirje, ne bi mogli najti potrebnih kapitalov, da krijejo glavne stroške teh dobav. Nemške banke so izjavile, da bi jim bilo mogoče eskontirati ne več kot za 75,000,000 dolarjev sovjetskih ordrskih papirjev.

Nemčija se je nato obrnila na Banko za mednarodna plačila v Bazlu in jo prosila naj eskontira del ruskih papirjev. Nemci so našli v Bazlu gluha ušesa.

Procedura z ordrskimi papirji pa se vrši

tako-le: Nemški industrijalec, ki prodaja v Rusijo blaga za 100,000 RM, sprejme od sovjetskega trgovinskega zastopnika dva ordre papirja, eden se glasi na 70,000 RM, drugi na 30,000 RM. Industrijalec nese papir glaseč na 70,000 RM, katere garantira nemška država (70%) v Golddiskont bank, ki mu izplača cel znesek nominalne vrednosti papirja. Od te vsote se naravno odbije eskont državne banke, 2% procenta in 1% komisije, skupaj okoli 7%. Papir od 30,000 RM industrijalec čuva v svojem trezoru do dneva zapadlosti ali pa ga eskontira, posebno če dotičnik uživa kredit pri banki in če ona razpolaga z dovoljnimi sredstvi. Seveda je eskontna stopnja v tem drugem slučaju, kjer gre za ordrski papir z negarantirano vsoto (30%) nekoliko večja. Radi eskonta teh sovjetskih ordrskih papirjev je Golddiskontbank izčrpala svoje fonde. Ona se je ponovno obrnila na Banko za mednarodna plačila z utemeljitvijo, da je bila ta banka ustanovljena vendar s ciljem, da pomaga razvoju mednarodne trgovine. Samo temu namenu bi pa vendar služili tudi krediti, za katere prosi Nemčija. Zato naj mednarodna banka reeskontira sovjetske papirje, ki so garantirani od nemške vlade. Mednarodna banka pa je tudi to prošnjo odbila in odklonila tudi reeskont ruskih papirjev. Nemci so seveda prepričani, da je za tem stališčem tičalo francosko maslo, a to ne drži, ker so v Bazlu pač protisovjetsko orientirani in nimajo interesa, da bi kakor Nemci pomagali sovjetom iz zagate.

(Konec prihodnjč.)

Industrija lesenih stanovanjskih hiš

Zanimanje za to panogo lesne industrije pri nas je v toliko dozorelo, da se pripravlja velikopotezna akcija z namenom, ustanoviti v Dravski dolini blizu Maribora podjetje za fabrično izdelovanje lesenih hiš po najmodernejših vzorcih in sodobnih tehniških izkušnjah.

Misli se ustanoviti delniško društvo z imenom »Ligneac«, ki naj bi prevzelo obstoječo večjo lesno industrijo, ki že ima potrebne strojne naprave. Po potrebi bi se te izpopolnile.

»Ligneac« bi si zagotovila monopolne pravice vseh, v lesno-gradbeno stroko spadajočih prijavljenih izumskih patentov, pri čemer bi si preizkusene obdelovalne načine, tako da bo mogla v serijah graditi stanovanjske hiše, ki bodo neprekosljive tako glede kakovosti kot tudi glede oblike in stanovanjskih udobnosti.

Podjetje bi izdelovalo pet, našim razmeram najprikladnejših tipov, ki bi se izdelovali v serijah, kar bo seveda jako ugodno vplivalo na dobavne cene ter bi tudi v tem oziru bilo podjetje brezdvomno izven vsake konkurence.

Prvotno predvidena kapaciteta od 600 objektov bi se stopnjevala podvojila, da bi popolnoma zadostovala domači potrebi; pričakovati pa je, da bi si pridobili »Ligneac« izdelki v kratkem tudi tuja tržišča. Zaenkrat je temeljni kapital podjetja določen na en milijon dinarjev, razdeljen na 2000 delnic po 500 dinarjev. Najbrž pa bo treba že v doglednem času glavnicu povešati, da bo popolnoma kos svojim nalogam. Delničarji bodo po vrsti vpisovanja uživali prednost pri naročilih na stanovanjske hiše.

Temu našemu domačemu podjetju, ne bo treba posebne živahne reklame za popis delnic, kajti naši finančni krogi bodo kmalu spoznali izredno ugodno priliko denarne naložbe ter se potrudili, da si nabavijo »Ligneac« delnice.

Uradniki, delavci in zasebniki pa se s pridobitvijo delnic približajo udeležitvi želje po udobnem, zdravem in lepem lastnem stanovanju.

Našemu pohorskem lesu ne bo treba več iskati tuja tržišča. Uporabljen bo doma in pri tem se bo uporabljal za važno socialno nalogo, da se z njim zgradi lastna ognjišča našim družinam.

Ze davno bi se bila pri nas lesena hiša udomačila, če bi med našim ljudstvom ne bilo toliko predsodkov zoper ta gradbeni način. Vsi ti pomisleki pa so danes vsled dolgoletnih praktičnih izkušenj že utihnili ter ni treba več prepričevalnih dokazov v besedi in pisavi, da gre v mnogih gzihih leseni stanovanjski hiši prednost pred zidanimi zgradbami.

Po navodilih poklicnih strokovnjakov se bo podjetje poslužilo vseh modernih napredkov gradbene tehnike ter omogočilo tako izdatno pocenitev lesenih hiš, da postanejo te v pravem pomenu besede ljudska stanovanja.

Pod takimi pogoji je zasnovanemu podjetju zasigurana bodočnost; pridobilo si bo pa tudi znatne socialne zasluge, kar bodo zlasti radi vedno priznavali srečni lastniki ličnih »Ligneac«-hišic, ki se bodo v pestrih naselbinah vrstile ob mestnih periferijah ter tvorile mikavna podeželska selišča.

(K. Tiefengruber — Maribor)

Ze v 24 urah barva, pleštra in kemično snail obloke, klobuke itd. Skrebi in svetloilka srajce, ovratnike in manšete. Pere, sušil, mona in lika domače perilo **tovarna JOS. REICH** Poljanski nasip 4-6. — Selenburgova ul. 8. Telefon št. 22-72.

TURISTOVSKI DOGOVOR MED FRANCIO IN NEMČIJO

V zvezi z ravnokar sklenjeno trgovinsko pogodbo med Nemčijo in Francijo je bil sedaj sklenjen še turistovski dogovor. Po tem dogovoru smejo nemški turisti poleg že sedaj dovoljenih 200 mark vzeti za na pot v Francijo še čke v višini 500 mark ali 3000 frankov. Ta sporazum je že stopil v veljavo.

LINOLEJ BO CENEJŠI

Ker bo najbrže v najkrajšem času odpovedan nemško-angleški sporazum glede cene in pogojev za dobavo linoleja in to vsled ostrega dumpinga, ki ga pričenja izvajati največja ameriška fabrika za linolej, je verjetno, da bodo cene linoleja padle.

PRORAČUN BOLGARSKE

Proračunski deficit Bolgarske znaša pri celotnem proračunu v višini 7 milijard levov poldruha milijardo. Vlada namerava kriti ta proračun z uvedbo davčne reforme. Kakor je pred kratkim prišlo na dan, ne plačujejo na Bolgarskem največje firme nobenega davka, temveč pada vse davčno breme na kmeta. Zato je Bolgarska v tako

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Zunanja trgovina

Japonski izvoz napreduje

Nemški gospodarski krogi so v velikih skrbih, ker vedno bolj izpodriva japonski izvoz nemško blago. Že v Nemčiji sami se čuti upliv japonske gospodarske ekspanzije. Tako sta nedavno priplula v nemška pristanišča dva japonska parnika, ki sta bila polna japonskega blaga. Eden je pripeljal čevlje, drugi pa jeklene cevi. Pa tudi holandske trge je začelo preplavljati japonsko blago. Glavni vzrok uspešnosti japonske zunanje trgovine je v velikem padcu japonske valute in pa v nižjem standardu japonskega delavca, ki se zato zadovolji z manjšo plačo. Silno se je v zadnjem času povečal tudi izvoz japonskih tekstilnih izdelkov v Avstralijo, vsled česar je težko prizadeta angleška tekstilna industrija. Avstralski tekstilni fabrikanti zahtevajo zato, da se uvede gibljiva carinska tarifa, da bi se na ta način preprečilo, da bi padec valute povečal uvoz tujega blaga. Tudi v Afriko in Arabijo prodira japonski izvoz z uspehom.

ČESKOSLOVASKA TRGOVINSKA BILANCA PASIVNA

Českoslovaška zunanja trgovina je v letu 1932 nad vse nazadovala. Dočim je skupni promet blaga v letu 1930 znašal 41 milijard Kč, leta 1931 še 33, je znašal leta 1932 samo še 14,8 milijard Kč. Pri tem pa je izvoz v večji meri nazadoval ko uvoz in je bila lani českoslovaška zunanja trgovina prvič pasivna. Tako je bila leta 1931 trgovinska bilanca Českoslovaške aktivna še za 1354 milijonov, a lani pasivna za 139 milijonov Kč.

*

Kliring za Avstrijo uravnotežen. Po poročilu avstrijske Narodne banke je saldo avstrijsko-jugoslovanskega kliringa uravnan. Našim izvoznikom se ne bo več zadržalo 20% njih terjatev, ki so jih imeli dobiti od avstrijskih dolžnikov. Kako velika korist je v tem za naše izvoznike, se vidi najbolje iz tega, ker so morali teh 20% plačevati po tečaju 7-989, dočim je bil dejanski tečaj šilinga okoli 9.

Českoslovaška je izvozila v Jugoslavijo v decembru blaga za 23,6 milijonov Kč, dočim je iz Jugoslavije uvozila blaga za 35,1 milijona Kč.

Italijanska trgovinska bilanca je bila v letu 1932 pasivna za 1,54 (v l. 1931 1,43) milijarde lir. Izvoz je znašal 10,21, uvoz pa 11,64 milijarde lir.

Francoska zunanja trgovina je v letu 1932 silno nazadovala. Uvoz je znašal 29,825 milijonov frankov, za 12,380 milijonov ali za 29,33% manj ko leta 1931. Izvoz pa je znašal 19,693 milijonov frankov, to je za 10,742 milijonov ali za 35,33% manj ko l. 1931.

Ker je nemška vlada na zahtevo agrarcev povečala carino na kanadske paradiznike, je prišlo v Kanadi do bojkota raznih nemških industrijskih izdelkov.

Po medsebojnem dogovoru bi uvažali Bolgari iz Českoslovaške stroje in industrijske izdelke, plačali pa bi ta uvoz s svojim tobakom. Ta dogovor pa le malo pomaga, ker českoslovaški izvozniki že tri mesece ne morejo priti do svojega denarja, a že sedaj presegajo českoslovaške terjatve bolgarske za 50 milijonov Kč.

Dobava-prodaja

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 30. januarja t. l. ponudbe glede dobave žice in žarnirjev; do 12. februarja t. l. pa glede dobave delov za Dieselske motor.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 1. februarja t. l. ponudbe glede dobave 4 komadov sit za premog, 30 komadov jamskih strgač, 400 m³ jamskega mehkega lesa in 200 m³ hrastovega jamskega lesa.

Strojni oddelak Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 1. februarja t. l. ponudbe glede dobave 8000 kg pisane bombaževine za čiščenje; do 3. februarja t. l. pa glede dobave 1000 kg svinca. — (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Direkcija državne železarnice Vreš-Majdan sprejema do 1. februarja t. l. ponudbe glede dobave filtrov; do 8. februarja t. l. pa glede dobave 10.000 kg železa.

Direkcija državnih železnic Subotica sprejema do 3. februarja t. l. ponudbe glede dobave 450 m³ lomljenega kamenja; do 4. februarja t. l. pa glede dobave 840 m³ gramoz.

Direkcija državnega rudnika Kakani sprejema do 6. februarja t. l. ponudbe glede dobave mizarskega materiala, raznega pisarniškega materiala, 50 m³ bukovih hlodov, sedlarskega materiala, 3000 kg bencina ter glede dobave zidarskega orodja.

Direkcija državnega rudnika Kakani sprejema do 6. februarja t. l. ponudbe glede dobave 5000 kg riža, 30.600 kg pšenične moke, 4000 kg masti, 2000 kg jedilnega olja in 2000 kg mila.

Direkcija državne železarnice Vreš-Majdan sprejema do 7. februarja t. l. ponudbe glede dobave lesa; do 15. februarja t. l. pa glede dobave 40.000 kg livarskega grafit.

Dne 13. februarja t. l. se bo vršila pri Direkciji pomorskega prometa v Splitu licitacija glede dobave dežnih plaščev in oblek.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesantom na vpogled.)

Direkcija državnega rudnika Ugljenik sprejema do 9. februarja t. l. ponudbe glede dobave jeklenega motvoza.

Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 13. februarja t. l. ponudbe glede dobave jeklenih osov, naprave za ležaje, 1000 kg olja za mazanje in 5000 kg mineralnega strojnega olja.

Dne 10. februarja t. l. se bo vršila pri upravi smodnišnice v Kamniku licitacija glede dobave 10.000 kg aluminija; dne 27. februarja t. l. glede dobave 300.000 kg amonijevega solitra in 30.000 kg preje od jute; dne 28. februarja t. l. pa glede dobave 1200 m³ jelovega lesa.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TVI v Ljubljani interesantom na vpogled.)

Dne 7. februarja t. l. se bo vršila pri ekonomskem oddelku Komande mornarice v Zemunu licitacija glede dobave 2500 ton domačega premoga. — (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI, pogoji pa pri istem oddelku.)

Razno

Tehnična veledela v letu 1932

S 30 kilometrov dolgim nasipom je bilo Zuidersko jezero ločeno od Severnega morja. Zuidersko jezero bo postalo s tem sladkovodno jezero, holandsko kmetijstvo pa bo dobilo več stotisoč hektarjev nove zemlje.

V laboratorijih General Electric v Ameriki so se posrečili umetni bliski z napetostjo 10 milijonov voltov.

Največja ladja sveta »Normandie«, ki bo imela 73.000 ton, je bila v St. Nazairu v Franciji spuščena v morje.

Italijani pa so zgradili veliko motorno ladjo »Conte di Savoia«, na kateri vsled posebnega stabilizatorja potniki ne bodo več čutili morske bolezni.

Po hitrostnih rekordih tako imenovanega Zeppelina na tračnicah je dosegel novi vlak, ki mu pravijo »Blisk«, na progi Hamburg—Berlin novo rekordno hitrost 165 kilometrov.

Po tisočletnih brezuspešnih poizkusih se je v Italiji posrečilo osušiti Pontinska močvirja, s čimer se je pridobilo 100.000 hektarjev nove zemlje in uničilo leglo brezštevilih moskitov.

Največje radio cev za 500 KW so zgradili iz železa in jekla v Manchesteru v Angliji.

Ogromna elektrarna Dnjeprostroj v Kičkasu je pričela obratovati.

Rudarski urad v Združenih državah sev. Amerike je znašel nov način za drobljenje kovin. Rudnine se s paro razstrele v drobna zrnca.

Največja razstrelitev, pri kateri je nakrat eksplodiralo 430.000 funtov dinamita in se odrgalo od skalnatega masiva okoli 1 milijon 200.000 ton apnenca, se je izvršila v Michagaenu. Vse potresne opazovalnice, tudi v veliki oddaljenosti, so zabeležile to razstrelitev.

V Kearny v državi New Jersey in v Schenectady v državi New York bodo v kratkem dogotovili dve elektrarni, v katerih se bo vršil pogon mesto z vodno paro z živo srebrno paro.

*

Nekaj o vojnih dolgovih Ameriki. Anglija, Francija, Belgija in Italija dolgujejo Ameriki 95 odstotkov vseh zavezniških vojnih dolgov. Skupaj znaša njihov dolg 21 milijard dolarjev. Kako velikanska je ta vsota, se vidi najbolj iz sledečih števil: Če bi se plačala ta vsota naenkrat v zlatu, bi to zlato tehtalo 31.600.000 kg ali 31.600 ton ali 3160 vagonov po 10 ton. Če bi vse te vagone razvrstili enega za drugim, bi dobili 16 km dolg vlak. Pešec, ki bi šel ob stoječem vlaku, bi potreboval okoli 4 ure navadne hoje. Če bi pa vse to zlato pretvorili v bankovce po 10 dolarjev in bi te bankovce položili enega poleg drugega, bi dobili 60.000 km dolg pas, to je tako dolg pas, ki bi ga mogli poldrugokrat oviti okoli zemlje. Pa se naj še kdo čudi, če Evropa pravi, da ne more plačati teh dolgov.

Kaj vse izdelujejo v Avstraliji iz volne. Vsled silne gospodarske krize, ki je posebno zadela Avstralijo, je naravnost katastrofalno padla cena volne, ki je glavni predmet avstralske produkcije. Kljub niz-

kim cenam pa Avstralsci vseeno ne morejo prodati svoje volne in zato so se Avstralsci odločili, da volno kakorkoli že uporabijo. In res se jim je posrečilo, da so pričeli izdelovati iz volne naravnost neverjetne stvari. Med drugim so na poseben način pripravili volno tako, da so mogli iz nje izdelovati opeko. To opeko uporabljajo sedaj za tlakovanje cest. Siromašni ljudje pa delajo iz te opeke tudi hiše. Mnogo volne pa se uporabi tudi kot kurivo. Je res že čudno. Povsod toliko blaga, da ne vedo kam s njim, povsod na svetu pa pomanjkanje.

NOV POSTOPEK ZA BELJENJE OREHOV

Tvrdba Bosansko dioničko društvo za elektrino, Jajce (Bosna), je iznašla zelo ugodno in ceno sredstvo za beljenje orehov. Ker so naši orehi običajno temne in plesnive barve, jih je težko plasirati na inozemskih tržiščih. Zato bo novo sredstvo, za katero je tvrdba že prosila za patent, velike važnosti za vse, ki izvažajo orehe. Interesenti naj se obračajo za informacije na gori navedeno tvrdo.

Težna poročila

LJUBLJANSKI ŽIVILSKI TRG.

Vsled mraza in snega je bil trg le slabo založen. Drobne zeljate glave so se pojavljale po 2 do 3 Din, radič je bil po 1-50 merica, metovilec pa po 2 Din. Italijansko endivijo so prodajali po 8 Din kg. Zelja in repe je bilo na trgu zadosti. Perutninarški trg je bil zelo slabo založen, jajca pa so se pocenila in se prodajala po 75 par, toda le drobna. Govedina je bila po 10—14 Din, prodajala pa se je tudi po 8—10 v slabše vrste po 5—7 Din. Teletina je bila po 12—14 Din, nekateri so jo dajali tudi po 10 Din. Svinjsko meso je bilo po 14—16 dinarjev.

NA DUNAJSKI ŽIVILSKI SEJEM

Z dne 23. t. m. je bilo prignanih 1992 glav goveje živine, od teh 104 iz Jugoslavije. Cene so bile te: najboljši voli po 1,62, voli I. vrste po 1,35 do 1,55, II. vrste po 1,10 do 1,25, III. po 0,70 do 0,76, krave I. vrste po 0,85 do 1, II. vrste po 0,75 do 0,80, bikji po 0,90 do 1,15, klavna živina po 0,55 do 0,79 šilingov za kilogram žive teže. V glavnem so ostale cene neizpremenjene, le bikji in klavna živina so se podražili za pet grošev pri kili.

Za šalo.

Prijatelj: Pa kaj je z vašimi hčerami? Ali so že poročene?

Trgovca na veliko: Ne! Tri so prodane, dve sta naročeni in ena je še na skladišču.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama

Začetek ob 20. uri.

Četrtek, dne 26. januarja: Zaprt.

Petek, dne 27. januarja: Dopust na Frankskem. Premiera. Red B.

Opera

Začetek ob 20. uri.

Četrtek, dne 26. januarja: Košana. Red A.

Petek, dne 27. januarja: Zaprt.

Mariborsko gledališče.

Četrtek, dne 23. januarja: Pri belem konjčku. Red B.

Petek, dne 27. januarja: Zaprt.

Vsemogočni je poklical k Sebi našega nad vse ljubljenega, dobrega soproga, papančka, zeta, nečaka in svaka, gospoda

Maksa Žargija

trgovca in posestnika

v sredo, dne 25. januarja 1933, po kratkem, težkem trpljenju, previdenega s svetimi zakramenti.

Truplo nepozabnega bomo prepeljali v Kamnik. Pogreb bo v petek, dne 27. t. m., ob 4 popoldne iz hiše žalosti na pokopališče na Žalah, kjer se bo truplo položilo v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

Maše zadošnice se bodo darovale v farni in frančiškanski cerkvi v Kamniku.

V Kamniku, dne 25. januarja 1933.

Zlatko, Maksi, Majda, otroci

Mimi Žargi roj. Weibl, soproga

in vsi ostali sorodniki.

VELETRGOVINA
kolonijalne in
špecerijske
robe

Jvan Jelačin
Ljubljana

Zaloga sveže prazene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

KUVERTA
LJUBLJANA

TVORNICA KUVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA